

Wymagania edukacyjne – Edukacja dla bezpieczeństwa – klasa 8

celujący	Bardzo dobry	dobry	dostateczny	dopuszczający
Bezpieczeństwo państwa				
definiuje bezpieczeństwo - wymienia rodzaje bezpieczeństwa - wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie	wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa	- wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli –opisuje geopolityczne położenie Polski – wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO)	-definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej - omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski –omawia wybrane aspekty tego położenia dla bezpieczeństwa narodowego	–opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski
Zagrożenia				
wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń	wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania	wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce	dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia	omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom
–wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze – rozróżnia sygnały alarmowe	–wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych	opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego	–omawia sposób ogłaszania i odwołania alarmów	charakteryzuje działanie i zadania systemu wykrywania skażeń i alarmowania
–wyjaśnia termin „ewakuacja” i omawia jej znaczenie	rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji –opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku – rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne –zna szkolną instrukcję ewakuacji	–omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych	opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych	

wymienia główne przyczyny pożarów –opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru	wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież płonąca na człowieku	rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej	omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole	–opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego
wymienia główne przyczyny powodzi – wyjaśnia, jak należy się zachowywać w czasie powodzi	opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych	planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej	–uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi	wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej
–wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka	omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz	opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur		
–wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych	–omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny)	omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym,	–opisuje zagrożenia towarzyszące tym wypadkom	opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR
–wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia, i stosuje tę wiedzę w praktyce		ratownikowi, osobom postronnym i w miejscu zdarzenia –opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych		
	opisuje zasady zachowania się na wypadek: strzelaniny znalezienia się w sytuacji zakładniczej ataku bombowego	–rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzenie	–omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru	

	ataku gazowego otrzymania podejrzanego przesyłki	zachowujących się osobach lub podejrzanym przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych		
Pierwsza pomoc				
wyjaśnia termin „pierwsza pomoc” –określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym	wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego”	wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy	opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia	wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych
podaje numery alarmowe	–wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika,	–demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych – poprawnie konstruuje komunikat wzywający pomoc fachową	opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych	–podaje przykład aplikacji na telefon pomocnej w udzielaniu pierwszej pomocy
	poszkodowanych, miejsca zdarzenia i pozostałych osób –wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym			
wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia” –opisuje ogniwa łańcucha przeżycia –ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku	ocenia stan świadomości poszkodowanego –wymienia objawy utraty przytomności – ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC	udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło–żuchwa) – sprawdza, czy poszkodowany oddycha – zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną –umiejętnie stosuje folię NRC –wymienia główne przyczyny	–układa poszkodowanego nieprzytomnego, ale oddychającego, w pozycji bezpiecznej	–wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej – wyjaśnia, kiedy można zastosować odwrócony schemat CAB

		omdlenia – charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia		
definiuje pojęcie „resuscytacja krążeniowooddech owa”	stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO	–opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej – wykonuje pełen cykl RKO na manekinie dorosłego i niemowlęcia (samodzielnie i w parze)	omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci –wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności	opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej
wylicza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy: ☐ samochodowej ☐ turystycznej domowej	–omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczek pierwszej pomocy		opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy proponuje improvizowane środki opatrunkowe, zależnie od rodzaju zranienia	
–wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający	–wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające – wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je –stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran	–bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne – demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa	wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna)	
–wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie	–zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów – zakłada temblak	opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa	omawia pryncypialne zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa	podaje przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i w sporcie
wyjaśnia pojęcia: oparzenie, udar	–demonstruje sposób	omawia zasady postępowania	proponuje skuteczne sposoby	

słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie	schładzania oparzonej kończyny	ratowniczego w przypadkach: oparzeń termicznych ☐ oparzeń środkami chemicznymi wychłodzenia organizmu i odmrożeń	zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci	
omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: – zatrucia –tonięcia –porażenia prądem	–omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: – zawału serca – udaru mózgu – napadu padaczkowego – ciała obcego w oku	omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: zadławienia omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia	omawia objawy oraz sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach: - ukąszenia, użądlenia - wykonuje na manekinie rękoczynny ratunkowe w przypadku zadławienia - wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci	- omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wymienionych wypadkach
definiuje zdrowie	wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ	wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym – wymienia zachowania prozdrowotne – wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków – opisuje przewidywane skutki zachowań korzystnych i	określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych –oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym	–wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania –analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku

		niekorzystnych dla zdrowia, zarówno te krótko-, jak i długofalowe		
–wymienia główne choroby cywilizacyjne	wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych	wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie –omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych	–proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu	–proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym